

Wymiar miejski w polityce spójności 2014-2012
z perspektywy Rządu RP

Piotr Żuber
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Katowice, 16 marca 2012 r.

Ver.2.0

Dokumenty i prawo krajowe:

Wymiar miejski ważnym elementem zintegrowanego, terytorialnie ukierunkowanego podejścia do rozwoju (przestrzennego, społecznego i gospodarczego):

- ➔ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2020 (przyjęta 13 lipca 2010)
- ➔ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (przyjęta 13 grudnia 2011)
- ➔ Dokumenty długo- (Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju) i średniookresowe (Strategia Rozwoju Kraju, 2020, strategie horyzontalne) – w opracowaniu
- ➔ Polityka miejska – w opracowaniu przez MRR
- ➔ Ustawa o działach określająca kompetencje
- ➔ Brak definicji polityki miejskiej
- ➔ Próby przygotowania Ustawy metropolitalnej

Unijne i międzynarodowe dokumenty i prawo:

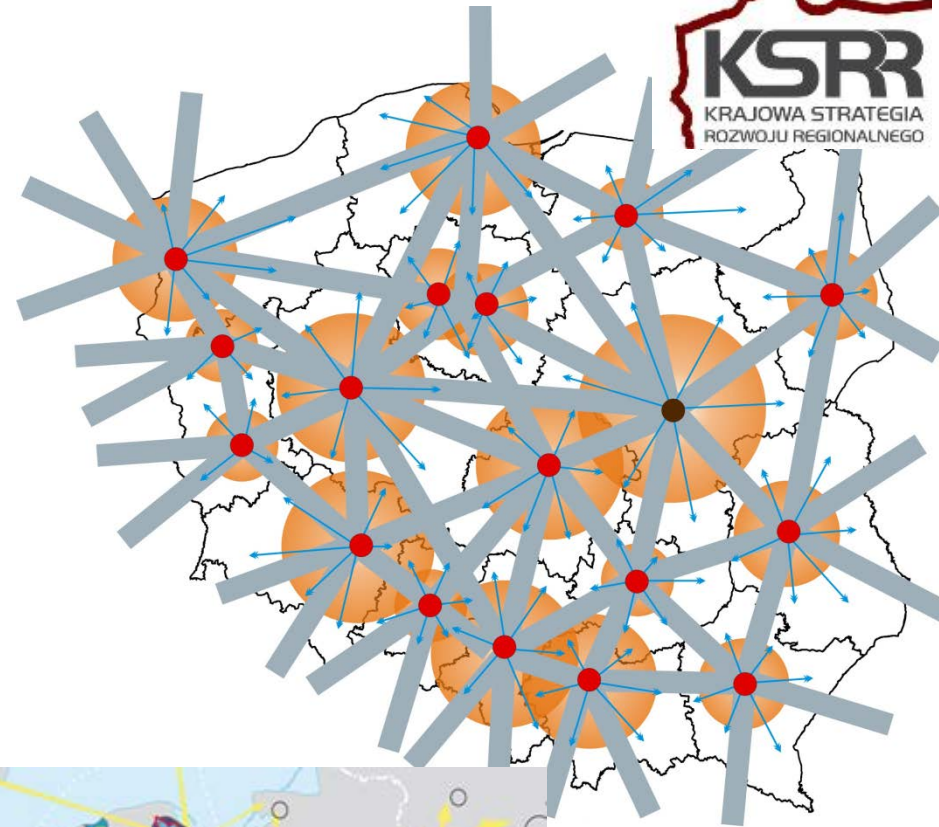
- UE - Wymiar miejski ważnym elementem polityk krajowych i europejskich, w tym polityki spójności**
  - ➔ Pakiet rozporządzeń UE dla polityki spójności
  - ➔ Wizja KE w sprawie miast : „Cities of tomorrow”
  - ➔ Karta Lipska 2007, Territorial Agenda, Road map of TA 2011
- OECD - Polityka miejska bardzo ważnym elementem podejścia terytorialnego**
  - ➔ Raport o polityce miejskiej Polska 2011
  - ➔ Przegląd polityk miejskich
- Bank Światowy – miasta motorem rozwoju świata**
  - ➔ Reshaping Economic Geography 2009

Miasta w polityce rozwoju (1)

Ze względu na swoje cechy społeczno-gospodarcze i geograficzne miasta są postrzegane jako:

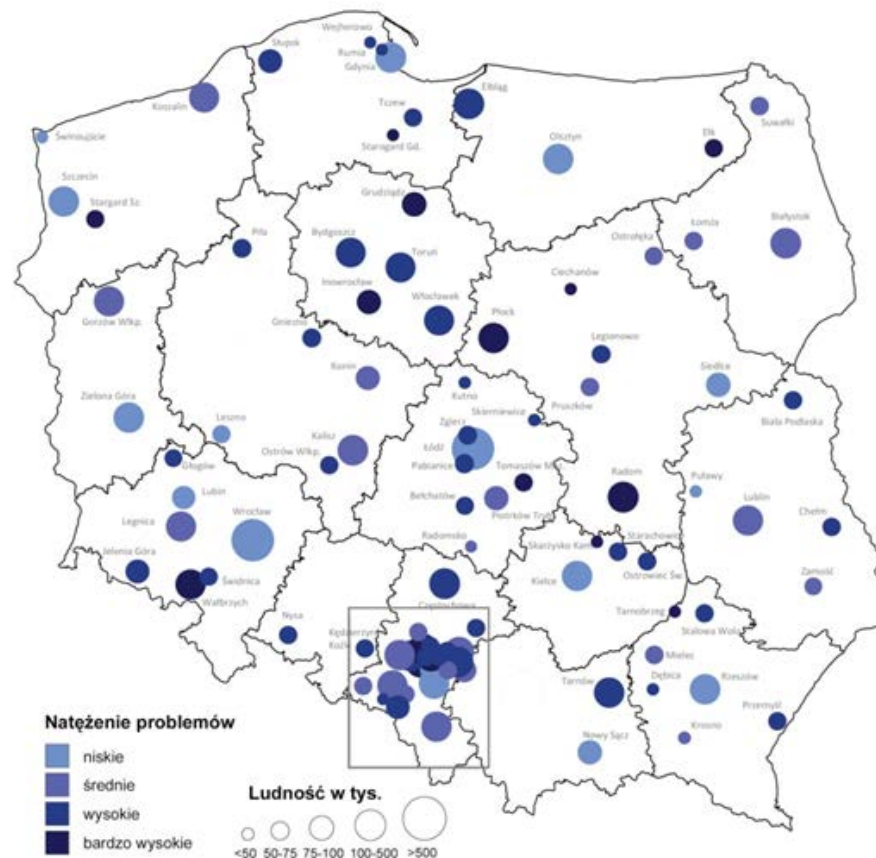
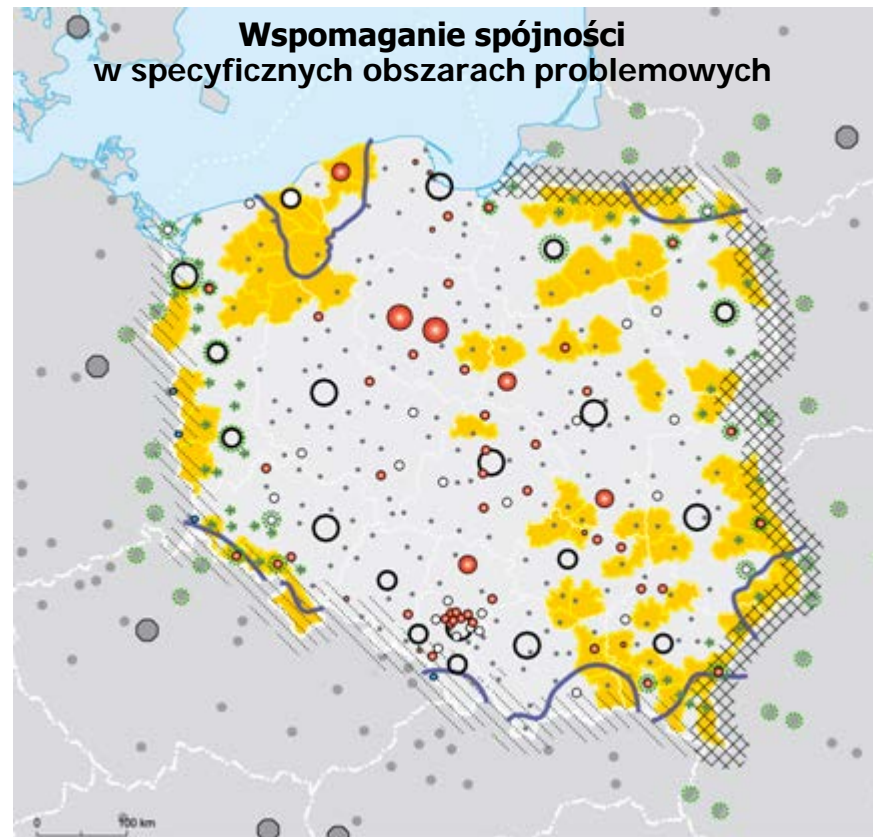
- motory rozwoju Polski, których potencjał może zostać zwiększony dzięki rozwojowi funkcji metropolitalnych, sieciowaniu (metropolia sieciowa), współpracy między sobą,
- główne ośrodki rozwoju regionów
- węzły rozwoju regionalnego, które dzięki dyfuzji i integracji funkcjonalnej z otaczającymi obszarami zapewnią zwiększenie możliwości rozwojowych mieszkańcom obszarów wiejskich i mniejszych miast położonych w ich pobliżu

Miasta wymagają także podjęcia specjalnych działań adresowanych do obszarów zdegradowanych oraz rozwoju nowych funkcji społecznych lub gospodarczych

KSRR 2.3 Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno gospodarcze

Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych

- ➔ Charakter horyzontalny - obejmuje wszystkie instytucje odgrywające rolę w prowadzeniu i realizacji polityk publicznych ukierunkowanych terytorialnie.
- ➔ Zwiększenie roli województw - **głównych ośrodków decyzyjnych i koordynacyjnych na poziomie regionalnym.**
- ➔ Zwiększenie **współodpowiedzialności władz miejskich** za realizację polityki rozwoju na poziomie regionalnym, m.in. przez nowe instrumenty wdrażania polityki regionalnej, **podnoszące efektywność i ukierunkowane na wielopoziomowe, zintegrowane podejście:**
  - nowy kontrakt terytorialny
  - grant globalny,
  - krajowe i regionalne fora terytorialne,
  - krajowe i regionalne obserwatoria rozwoju regionalnego,

Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie

3.1. Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej

3.2. Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne

3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania

3.4. Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej

Wzmocnienie wymiaru miejskiego polityki regionalnej

- **Zmiany kompetencyjne na poziomie krajowym dla zapewnienia racjonalizacji zarządzania i zwiększenia efektywności zadań dotyczących rozwoju regionalnego;**
- **Zmiany kompetencyjne JST służące zwiększeniu efektywności realizacji zadań dotyczących rozwoju regionalnego na poziomie regionalnym i lokalnym;**
- **Dostosowanie systemu finansowania JST do zadań wynikających z realizacji polityki rozwoju w regionie;**
- **Wprowadzenie do systemu prawnego polityki rozwoju instrumentów zapewniających minimalny dostęp do usług publicznych na obszarze całego kraju;**
- **Wprowadzenie spójnego systemu monitorowania procesów rozwojowych i efektów polityki rozwoju w układach przestrzennych;**
- **Wprowadzenie systemu kontraktu terytorialnego.**

Zakres działań administracji rządowej określa Ustawa z dnia 4.09.1997 o działach administracji rządowej

Dział budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa obejmujący sprawy:

- architektury;
- budownictwa;
- nadzoru architektoniczno-budowlanego;
- zagospodarowania przestrzennego;
- wspierania mieszkalnictwa;
- gospodarki nieruchomościami, jeżeli odrębne ustawy nie stanowią inaczej;
- **polityki miejskiej;**
- rządowych programów rozwoju infrastruktury komunalnej;

Dział rozwój regionalny obejmujący między innymi sprawy:

- **programowania i koordynacji polityki rozwoju,**
- **programowania i realizacji polityki regionalnej;**
- opracowywania analiz i prognoz rozwoju społeczno-gospodarczego, regionalnego i przestrzennego,
- zarządzania programami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności
- zawierania, kontrolowania realizacji i rozliczania kontraktów wojewódzkich;
- współpracy z JST oraz organizacjami je zrzeszającymi, a także z partnerami społeczno-gospodarczymi, w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, regionalnego i przestrzennego kraju;
- koordynacji opracowywania przez samorządy województw RPO, zawierania regionalnych porozumień programowych, a także monitorowania i oceny przebiegu ich wykonywania.
-

- ➔ Poparcie dla **zintegrowanego, terytorialnego podejścia do rozwoju (+ zorientowanie na rezultaty, warunkowość, efektywność)**
- ➔ Poparcie dla logiki **programowania strategicznego**
  - ➔ Wspólne Ramy Strategiczne na poziomie europejskim
  - ➔ Umowa partnerska na poziomie krajowym określająca zarówno strategię w układzie tematycznym jak i terytorialnym
  - ➔ Programy operacyjne wielofunduszowe
  - ➔ Podejście funkcjonalne -specjalne instrumenty adresowane do różnego typu terytoriów, w tym miast
- ➔ Poparcie **wzmocnienia wymiaru miejskiego** w PS, traktowanego nadal jako element polityki regionalnej
- ➔ Trudność pogodzenia **logiki sektorowej (tematycznej) z podejściem terytorialnym** – propozycje KE mało realistyczne
- ➔ Wątpliwości, co do **earmarking-u** – automatycznie wprowadzanych limitów środków na różne fundusze i cele

Sprawy do dyskusji w czasie negocjacji w Radzie:

- ➔ **Kształt instrumentów rozwoju terytorialnego** (propozycje polskiej prezydencji „Efektywne instrumenty rozwoju terytorialnego”, „Wymiar miejski polityki spójności po roku 2013”: Zintegrowane inwestycje terytorialne - **ITI**, rozwój kierowany przez lokalną społeczność (**CLLD**), także zintegrowane plany działań - **JAP**)
- ➔ Stosowanie instrumentów finansowych w obszarach miejskich (doświadczenia **JESSICA**)
- ➔ Wątpliwości, co do sposobu realizacji działań w miastach i obszarach zurbanizowanych:
  - poziom **5% ring-fencingu** na rozwój miast winien być negocjowany na etapie uzgodnień Umowy Partnerskiej,
  - Sposób i zakres delegacji na poziom miast/ obszarów zurbanizowanych ITI
  - ITI powinny wspierać strategie rozwoju miast, ale **obejmujące ich obszary funkcjonalne**,
- ➔ **Sposób realizacji programów wielofunduszowych**

Sprawy do dyskusji w czasie negocjacji w Radzie cd:

- ➔ **Konieczność wskazywania listy miast** uczestniczących w ITI na etapie konstrukcji Umowy Partnerskiej
- ➔ Poparcie dla idei utworzenie Zintegrowanej Platformy Miejskiej przy jednoczesnym wskazaniu **wartości dodanej** tego instrumentu w stosunku do URBACT, pytanie o listę miast w niej uczestniczących
- ➔ Kontrowersje zw. z wydzieleniem **0,2% alokacji ERDF na innowacyjne projekty** w obszarach miejskich uzależnione od decyzji KE

Etap 1.

- ➔ Informacja o sposobie organizacji prac nad dokumentami programowymi związanymi z perspektywą finansową UE 2014-2020 (marzec 2012 r.)
- ➔ Zmiana zarządzenia nr 48 ws. powołania zespołu Międzyresortowego Zespołu ds. Wykorzystania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności UE kierowanego przez Ministra Rozwoju Regionalnego (marzec 2012 r.)

Etap 2.

- ➔ Przygotowanie zarysu system programowania i wdrażania dokumentów związanych z perspektywą finansową 2014-2020 oraz założeń Kontraktu partnerstwa (marzec–czerwiec-lipiec 2012 r.)

Etap 3

- ➔ Przygotowanie wstępnych projektów programów operacyjnych (lipiec-listopad 2012 r.)

Etap 4

- ➔ Wewnętrzne negocjacje nad KP i projektami PO (od grudnia 2012 r.)

Etap 5

- ➔ Przygotowanie ostatecznych wersji KP i PO (do czerwca 2013 r.)

Etap 6

- ➔ Zatwierdzenia ww. dokumentów przez KE (do grudnia 2013 r.)

Umowa partnerska określi:

- ➔ Cele interwencji i strategia ich osiągnięcia,
- ➔ Obszary strategicznej interwencji w układzie tematycznym i terytorialnym;
- ➔ Podział na działania krajowe i regionalne;
- ➔ Programy operacyjne;
- ➔ Podstawowe wskaźniki, oczekiwane rezultaty;
- ➔ System zarządzania i wdrażania (IZ, pośredniczące, audytowa);
- ➔ Podział środków w układzie tematycznym i terytorialnym oraz funduszy i programów;

W stosunku do miast Umowa partnerska określi:

- ➔ Zarys strategii wobec miast i obszarów miejskich, tj.
  - ➔ rola miast w całości działań rozwojowych
  - ➔ zakres tematyczny wsparcia dla miast
  - ➔ indykatywna lista miast/obszarów miejskich bądź kryteria ich wyboru
- ➔ Zakres wykorzystania instrumentu ITI w odniesieniu do miast (kwestia 5% alokacji na miasta)
- ➔ Umieszczenie wsparcia dla miast w ramach programów operacyjnych
- ➔ Sposób udziału miast i obszarów miejskich w zarządzaniu programami
- ➔ Lista miast uczestniczących w platformie bądź kryteria ich udziału

Warunki realizacji działań rozwojowych z wykorzystaniem ITI:

- ➔ Strategia rozwoju dla miasta/obszaru miejskiego,
- ➔ Wsparcie ograniczone do kilku obszarów określonych w kontrakcie partnerskim i uszczegółowionych w odpowiednim PO
- ➔ Obszary powinny dotyczyć zagadnień, które wiąże się z realizacją zintegrowanych przedsięwzięć/projektów o dużym stopniu skomplikowaniu realizowanych możliwie przy dużej liczbie beneficjentów/odbiorców pomocy

- ➔ **Przykłady:**
  - ➔ Projekty transportu publicznego (integracja różnych rodzajów transportu, systemy zarządzania ruchem),
  - ➔ Podwyższenie jakości dostępu do usług na całym obszarze objętym ITI (internet, e-government, edukacja, zdrowie, itp.),
  - ➔ Efektywność energetyczna, ograniczanie niskiej emisji, itp.,
  - ➔ Rewitalizacja obejmująca aspekty społeczne, ekonomiczne i techniczne,
  - ➔ Ścieżki rowerowe??? Czy nie szkoda na to pieniędzy UE

Warunki realizacji działań rozwojowych z wykorzystaniem ITI cd:

- ➔ Zdolność (udowodniona) do współpracy horyzontalnej i wertykalnej (**coś więcej niż Partnerstwo**)
- ➔ Konieczność stosowania ustalonych na poziomie kontraktu partnerskiego **poziomów alokacji** w wybranych celach tematycznych i funduszach (np. EFS)
- ➔ Konieczność integracji różnych źródeł pochodzenia środków (UE, krajowe – współfinansowanie, ale także rozwojowe środki sektorowe, samorządowe – regionalne, lokalne, prywatne) – **krajowy KONTRAKT terytorialny**
- ➔ Uzgodnienie **zakresu delegacji/odpowiedzialności** za zarządzanie fragmentami programów krajowych i/lub regionalnych z instytucjami zarządzającymi (MRR lub/i samorzady wojewódzkie)
- ➔ Odpowiednia **konstrukcja prawna** Instytucji pośredniczącej (Ustawa o finansach publicznych)
- ➔ **Zdolność administracyjna** do zarządzania ITI (audyt)

Podmioty realizujące ITI - opcje strategiczne (do przesądzenia w kontrakcie partnerskim):

- ➔ Wybór zależny w dużej mierze od strategii krajowej (KSRR, KPZK), strategii regionalnych oraz zgody politycznej
- ➔ Miasta wojewódzkie/obszary funkcjonalne –
  - ➔ Możliwe cele:
    - ➔ integracja ich obszarów funkcjonalnych,
    - ➔ wspomaganie rozwoju funkcji metropolitarnych
    - ➔ Rewitalizacja,
    - ➔ inne
- ➔ W zależności od wyboru dokonanego na poziomie kontraktu partnerskiego miasta charakteryzujące się specyficznymi problemami:
  - ➔ Miasta tracące funkcje gospodarcze i przezywające odpływ ludności
  - ➔ Miasta o słabo rozwiniętych funkcjach społecznych gospodarczych – miasta małe i średnie na terenie obszarów zagrożonych marginalizacją (gł Polska wschodnia i pomorze środkowe)
  - ➔ Miasta/dzielnice wymagające działań rewitalizacyjnych
  - ➔ Inne – powiązania

	Jeden PO dla miast na poziomie krajowym	ITI częścią ROP-ów	ITI w ramach PO na poziomie krajowym oraz w ramach ROP-ów
Kto ma zarządzać?	IZ- MRR IP – Władze miejskie, Agencje Rozwoju, inne	IZ- UM IP – Wybrane przez UM instytucje	IZ – MRR + UM IP – Wybrane instytucje (MRR, UM)
Warunkowość	Stosunkowo łatwa do spełnienia	Stosunkowo trudna do spełnienia	Bardzo trudna do spełnienia (problem z podziałem kraj/region)
Zalety rozwiązania	Miasta miałyby większy udział w zarządzaniu ITI, możliwość stworzenia podstaw polityki miejskiej	Konieczność współpracy na linii region/władze miejskie, decentralizacja	Realizacja zasady komplementarności i subsydiarności
Dostępne fundusze w ramach PS	EFRR, EFS, FS	EFRR, EFS	EFRR, EFS, FS – poziom krajowy EFRR, EFS – poziom regionalny (zasada komplementarności i subsydiarności)

Czy istnieje w Polsce zintegrowana krajowa polityka miejska?

Jej elementy zostały określone w różnych dokumentach

MRR dostrzega potrzebę stworzenia krajowej polityki miejskiej jako integralnego elementu polityki rozwoju

Polityka miejska to nie tylko planowanie przestrzenne i urbanistyka, to również zagadnienia rozwoju społeczno-gospodarczego oraz odpowiednie rozwiązania instytucjonalne

Działanie

II.2012

Przygotowanie **wstępnego projektu Założeń Krajowej Polityki Miejskiej (KPM)**

II. 2012

Ustalenie zakresu dodatkowych analiz i badań na potrzeby KPM oraz wymiaru miejskiego przyszłej polityki spójności

II-VI.2012

Przygotowanie ekspertyz i analiz potrzebnych do opracowania KPM

III.2012

Międzyresortowe konsultacje projektu Założeń KPM

III.2012

Przyjęcie Założeń KPM przez RM, **konferencja II poł. kwietnia**

III./IV.

Rozpoczęcie prac nad Projektem KPM

IX.2012

Przyjęcie Projektu KPM przez Komitet Stały RM

IX.-X.2012

Analiza Ex-Ante Projektu KPM i konsultacje społeczne – uwzględnienie uwag

XII.2012

Przyjęcie KPM przez Radę Ministrów

Dziękuję za uwagę!

Piotr Żuber

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

polityka.regionalna@mrr.gov.pl